

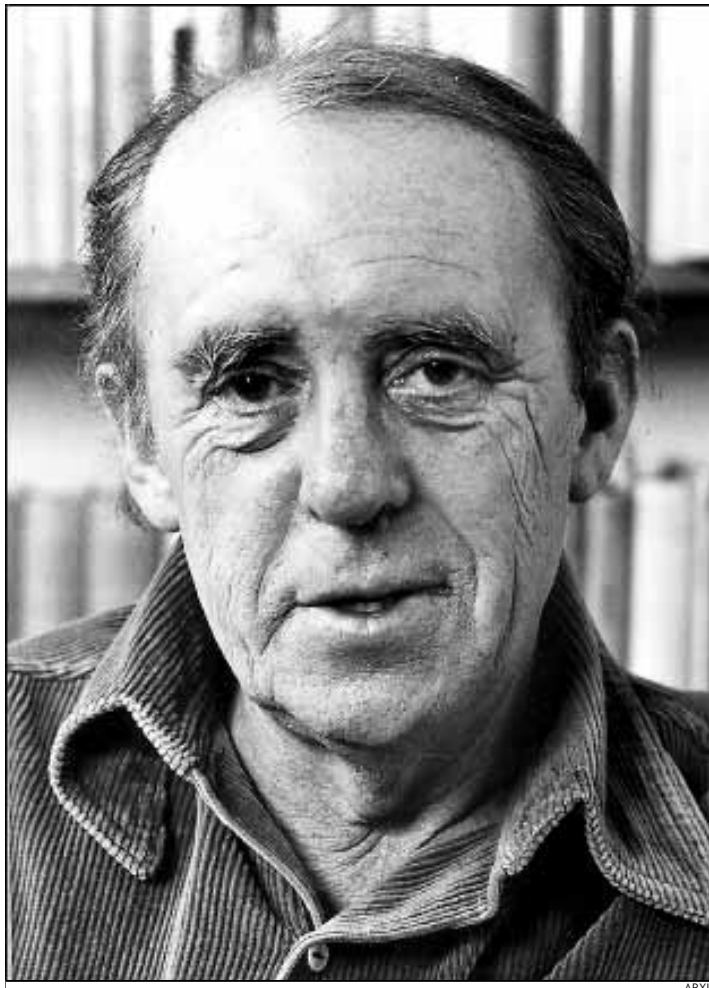
REEDICIÓ DE CLÀSSICS CONTEMPORANIS

Recuperar respostes

JORDI CARRIÓ

El francès Albert Camus, autor de 'L'estrany'

L'alemany Heinrich Böll, autor d'"Opinions d'un pallaso"

Quan el 1945 la literatura francesa fa balanç s'adona que la guerra ha suposat la desaparició, entre d'altres, de Paul Nizan, Jean Pré vost, Antoine de Saint-Exupéry i Drieu la Rochelle. Sartre s'hi referirà parlant d'un "gran buit". En aquest context d'absència neixerà l'existencialisme. Mig segle després, és així com s'ha de percebre l'esperit -no va ser una escola- de les obres de Sartre, Beauvoir i Camus: més com una resposta o com un estat d'ànim, que no pas com una ètica que les múltiples contradiccions vitals dels seus representants s'encarregaren de destruir. La novel·la paradigmàtica d'aquesta resposta és *L'estrany*, que Proa acaba de reeditar en l'excel·lent traducció de Joan Fuster. Si Gregor Samsa és l'home-metàfora de l'habitador de la primera meitat del segle XX, la persona gris neutralitzada pel sis-

tema, el personatge de Camus és el símbol de l'home comú de la postguerra. El resultat directe de l'enfonsament moral que simbolitzarien, tràgicament i simultània, Auschwitz i Hiroshima.

És curiós veure com el grup d'escriptors més interessant de la postguerra alemanya també respon a una absència. Amb la desaparició de Brecht el 1956, el testimoni del compromís literari germànic passa als dos màxims representants del denominat Grup del 47, Günter Grass i Heinrich Böll. La recuperació de l'obra més coneguda del segon, *Opinions d'un pallaso*, coincideix a les nostres llibreries amb el llibre de Camus, sobre el qual Böll va opinar que era "un dels millors llibres que s'han escrit després del 1945, un llibre enorme, on la violència i l'homicidi sorgeixen del sol, de manera totalment irracional, però també realista, i ho pots entendre".

L'alemany Heinrich Böll, autor d'"Opinions d'un pallaso"

Totes dues obres comparteixen aquesta violència no sempre continguda, que és la força que empeny la part irracional de cadascun de nosaltres, i un pessimisme que, en el fons, no és res més que la recerca d'un nou humanisme,

Totes dues obres comparteixen aquesta violència no sempre continguda

d'uns nous paràmetres que l'ésser humà pugui utilitzar com a recolzament. De tots els temes que exploren totes dues novel·les, el de la paternitat em sembla, encara més que el de l'amor, el que és tractat de manera més perdurable. La conversa entre el mim Hans i el seu pare té el mateix magnetisme que algunes de les escenes que, sobre el mateix tema, componen la *Mort d'un viatjant*, d'Arthur Miller. Tant les paraules com els moviments o les ganyotes teixeixen una escena memorable que parla sobre la incomunicació entre generacions diferents, sobre els diners com a problema sentimental i, fonamentalment, sobre la hipocresia social i religiosa. En aquest punt coincideix amb una altra

conversa memorable, la que mantenen el mossèn i el protagonista de *L'estrany*, en la cel·la dels condemnats a mort. En aquesta conversa el personatge de Camus es manifesta com l'home que no només no creu en Déu, sinó que ni tan sols es planteja la pregunta de la fe o de la transcendència. Rebuig del pare, de qualsevol instància que vulgui determinar la llibertat de l'individu.

Com el surrealisme, l'existencialisme estava condem-

Dels temes que exploren Camus i Böll, el de la paternitat és tractat de manera més perdurable

nat a tenir més importància com a esperit que no pas com a moviment inscrit en unes coordenades històriques concretes. *Opinions d'un pallaso* (1963) només seria una de les obres mestres que, amb una mateixa sensibilitat existencialista, traspasa la frontera dels anys cinquanta i els límits de la literatura. Només citaré tres exemples: *La plaça del Diamant* es va publicar el 1962, *Rayuela*, l'any següent, i a aquests mateixos anys pertany la *Trilogia sobre la incomunicació*, de Michelangelo Antonioni.

Albert Camus, *L'estrany*. Traducció de Joan Fuster. Proa. Barcelona, 2000.

Heinrich Böll, *Opinions d'un pallaso*. Traducció de Carme Gala. La Magrana. Barcelona, 2001.

ELS LLIBRES MÉS VENUTS

Del 8 al 14 de març. Amb la col·laboració del Gremi de Llibreter i de les llibreries Àncora y Delfin, FNAC, Documenta, Proa-Espais, Bosch, Crisol, Ona i Laie, Llibreria 22, Catalonia, Les Voltes, La Rambla, Casa del Llibre, Robafaves i Tres i Quatre.

FICCIÓ

El millor dels mons
Quim Monzó. Quaderns Crema

Harry Potter i el calze de foc
J.K. Rowling. Empúries

Ets la meva vida, ets la meva mort
Maria de la Pau Janer. Columna

La felicitat
Lluís-Anton Baulenas. Edicions 62

La caverna
José Saramago. Edicions 62

El dimoni i la senyoreta Pym
Paulo Coelho. Proa

J.K. Rowling

NO FICCIÓ

Què pensa Heribert Barrera
Enric Vila. Proa / Dèria

Memòries d'un cirurgià
Moisés Broggi. Edicions 62

Compte enrere
Francesc Escibano. Edicions 62

A peu per Extremadura
Josep Maria Espinàs. La Campana

Qui s'ha endut el meu formatge
Spencer Johnson. Urano

CAT. Un anglès viatja per Catalunya...
Mathew Tree. Columna

Enric Vila